

ร่างพระราชบัญญัติ
ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน

๑

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ.

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต จัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ อีกทั้งจัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม สนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ การจัดการระบบการศึกษาของประเทศจำเป็นต้องสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต ความคล่องตัวที่จะรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพิ่มการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาชนและภาคเอกชน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา ยกกระดับคุณภาพการศึกษาสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนส่งเสริมให้ระบบการศึกษามีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา และส่งเสริมธรรมาภิบาลของระบบการศึกษา ประกอบกับมาตรา ๒๕๘ จ.ด้านการศึกษา และมาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้มีการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านการศึกษา โดยเฉพาะให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูงให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน จึงสมควรมีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติเพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแนวทางการบริหาร และการจัดการศึกษาในอนาคต จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติ
ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน

๓

- (๔) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒
(๕) บรรดากฎหมาย คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ กฎ ข้อบังคับ ระเบียบและคำสั่งอื่นใดที่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"การศึกษา" หมายความว่า

- (๑) การพัฒนาสุขภาพผู้เรียนทุกคนให้สมบูรณ์แข็งแรง ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา
(๒) การพัฒนาพรสวรรค์หรือความถนัดของผู้เรียนให้เจริญงอกงามเต็มศักยภาพของแต่ละคน เพื่อการประกอบสัมมาชีพ เพื่อศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
(๓.) การปลูกฝังอุดมการณ์รักชาติศาสนา พระมหากษัตริย์และเลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยจิตวิญญาณ

"การศึกษาภาคบังคับ" หมายความว่า การศึกษาที่รัฐต้องจัดให้ตามความถนัดของผู้เรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ หรือเทียบเท่า จำนวน ๙ ปี

"การศึกษาขั้นพื้นฐาน" หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษาที่รัฐจัดให้ตามความถนัดของผู้เรียนระดับการศึกษาภาคบังคับถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า ไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี

"การศึกษาพัฒนาชีวิตตามอัธยาศัยตลอดชีวิต" หมายความว่า การศึกษาหลากหลายรูปแบบที่รัฐส่งเสริมและจัดให้ตามความสนใจและความถนัดของบุคคล ให้สมบูรณ์แข็งแรง ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา หล่อหลอมกล่อมเกลาจิตใจให้เป็นผู้มีวัฒนธรรม มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีความประพฤติดี มีวินัย ปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมืองอย่างเคร่งครัด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมู่บ้าน ชุมชนและสังคมชาติ และปลูกฝังอุดมการณ์รักชาติศาสนา พระมหากษัตริย์และเลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยจิตวิญญาณ และพัฒนาการสัมมาชีพอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

"สถานศึกษา" หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

"สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน" หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

"มาตรฐานการศึกษา" หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

"การประกันคุณภาพภายใน" หมายความว่า การกำหนดค่ามาตรฐาน และการประเมินผล การติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจาก โดยบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อประโยชน์การใช้เป็นฐานข้อมูลพัฒนาผู้เรียนรายคน และพัฒนาสถานศึกษา

"ครู" หมายความว่า นักสอนที่เป็นข้าราชการครู และหรือนักสอนผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนาการของผู้เรียน ด้วยวิธีการต่าง ๆ มีความชำนาญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เทียบพร้อมไปด้วยศิลปะ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีความสุขและเต็มศักยภาพ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

ร่างพระราชบัญญัติ
ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน

๔

“นักสอน” หมายความว่า

(๑) นักจัดกิจกรรมพัฒนาสุขภาพของผู้เรียนทุกคนให้สมบูรณ์แข็งแรง ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

(๒) นักจัดกิจกรรมพัฒนาพรสวรรค์หรือความถนัดของผู้เรียนให้เจริญงอกงามเต็มศักยภาพของแต่ละคน เพื่อประกอบสัมมาชีพ

(๓) นักจัดกิจกรรมหล่อหลอมกล่อมเกลาจิตใจให้ผู้เรียนเป็นผู้มีวัฒนธรรม มีคุณธรรม (คิดดี) มีจริยธรรม (ทำดี) มีความประพฤติดี มีวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย

(๔) นักจัดกิจกรรมปลูกฝังอุดมการณ์รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยจิตวิญญาณ

“ครูผู้สนับสนุนการสอน” หมายความว่า ข้าราชการครูหรือครูที่ทำหน้าที่ธุรการ การเงิน พัสดุ และเจ้าหน้าที่อื่นที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งเป็นครูมีหน้าที่บังคับบัญชาและรับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน

“กระทรวง” หมายความว่า กระทรวงศึกษาธิการ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ คำสั่ง และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

ความมุ่งหมายและหลักการ

มาตรา ๖ รัฐต้องจัดการศึกษาให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาระดับพื้นฐาน เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาทุกระดับทุกรูปแบบต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยทุกคน ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้

(๑) มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

(๒) ประกอบสัมมาชีพตรงตามพรสวรรค์หรือความถนัดของแต่ละคน

(๓) เป็นผู้ มีความประพฤติดี มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักธรรมของศาสนา หรือคุณธรรมและหลักจริยธรรม

(๔) รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และเลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยจิตวิญญาณ

ร่างพระราชบัญญัติ

ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน

๕

มาตรา ๗ รัฐต้องจัดให้ประชาชนได้รับการศึกษาเพื่อสัมมาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตามความถนัดและความต้องการ ในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาดังกล่าวให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล

มาตรา ๘ หลักการจัดการศึกษา การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มีสัมมาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ปฏิบัติตนตามหลักศาสนา และระเบียบกฎหมาย มีความสามัคคี เคารพในสิทธิและหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รักเคารพในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามหลักปฏิบัติแห่งรัฐ

(๑) การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่บริการของรัฐที่ต้องจัดด้วยความรับผิดชอบต่อคนไทยทุกคน

(๒) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ ต้องจัดให้โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

(๓) รัฐต้องดำเนินการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดของแต่ละคน ตั้งแต่แรกเข้าเรียนและพัฒนาต่อเนื่องเพื่อการประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัวอย่างมีความสุขสืบไป

(๔) รัฐต้องจัดให้ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ในทุกกระทรวงทุกระดับรับผิดชอบและขอบต่อปัญหา ภัยอันตรายที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน ประชาชน อันที่จะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมแสวงหาความรู้ ที่กระทบต่อการเรียนรู้ของบุคคล และผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

มาตรา ๙ การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้กระทรวงบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษา ด้วยองค์คณะบุคคลไตรภาคี ตามที่กฎหมายกำหนด

หมวด ๒

สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

มาตรา ๑๐ รัฐต้องจัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการได้รับการศึกษา เพื่อพัฒนาตามวัตถุประสงค์ใน มาตรา ๖ ตั้งแต่แรกเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ร่างพระราชบัญญัติ

ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน

๖

เอกชนที่เป็นนิติบุคคล มีสิทธิจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์มาตรา ๖ ภายใต้การกำกับ สนับสนุนช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกจากรัฐ และในการจัดการศึกษาให้รัฐจัดให้มีเงินอุดหนุนแก่ผู้เรียน ให้เป็นจำนวนเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเทียบเท่าหรือไม่น้อยกว่า อุดหนุนให้ผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐ

มาตรา ๑๑ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษา ภาคบังคับตามมาตรา ๑๗ และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษา ภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา ๑๒ นอกเหนือจากรัฐ เอกชนที่เป็นนิติบุคคล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งรับผิดชอบพื้นที่เขตบริการนั้น ๆ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ ดังต่อไปนี้

- (๑) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่ บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล
- (๒) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล ที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด
- (๓) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๑๔ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน ประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควร แก่กรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ
- (๒) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด
- (๓) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

หมวด ๓

ระบบการศึกษา

มาตรา ๑๕ การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษา พัฒนาชีวิตตามอัธยาศัยตลอดชีวิต

(๑) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมายวิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของ การศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

ร่างพระราชบัญญัติ
ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน

๗

(๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการและหรือความถนัดของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(๓) การศึกษาพัฒนาชีวิตตามอริยาศยตลอดชีวิต เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่ตนถนัด มีพรสวรรค์ รักและชื่นชอบ สามารถศึกษา เรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบการศึกษาพัฒนาชีวิตตามอริยาศย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา ๑๖ การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปี เก้าปีแรกเป็นการศึกษาภาคบังคับ รัฐต้องจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความถนัดเฉพาะตนของผู้เรียน และสามปีหลัง เป็นการศึกษาเตรียมอุดมศึกษา เน้นการพัฒนาความถนัดเฉพาะทางอย่างต่อเนื่อง การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไป ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาพัฒนาชีวิตตามอริยาศย ให้เป็นไป ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๗ ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัด ในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

(๑) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบัน ศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(๒) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน หรือโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

(๓) ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

ร่างพระราชบัญญัติ
ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน

๘

มาตรา ๑๘ การจัดการอาชีวศึกษาการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการหรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๙ กระทรวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๔

แนวการจัดการศึกษา

มาตรา ๒๐ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องอบรม บ่มเพาะ บ่มนิสัย ฝึกปฏิบัติ หล่อหลอม ปลูกฝัง ประชาม สัมมนา สืบค้น ระดมความคิด ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนเป็นพลเมืองที่ดี และสามารถพัฒนาความถนัดได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละคน

มาตรา ๒๑ หลักสูตรการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาพัฒนาชีวิตตามอัธยาศัย ต้องจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคลและระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(๑) การมีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง ในวิชาสุขศึกษาพลานามัย

(๒) การมีความประพฤติดี มีคุณธรรมในวิชาศีลธรรม

(๓) การมีอาชีพตามความถนัดคือวิชาศิลปะ ปั้น แกะสลัก ขับร้อง ดนตรี กีฬา ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ เกษตรกรรม ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ สังคม การค้าขาย การเงิน วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เศรษฐกิจพอเพียง ในวิชาเลือกตามความถนัด

(๔) การปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติ และสถาบัน ในวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี หน้าที่พลเมือง ประชาธิปไตย ราชาอาณาจักรไทย

มาตรา ๒๒ การวัดประเมินผลการศึกษาให้เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนและสถานศึกษานั้น ๆ

การวัดประเมินผลการศึกษาทุกระบบ ทุกระดับ ให้เน้นการวัดพัฒนาการความก้าวหน้าการพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๑ เป็นหลัก

มาตรา ๒๓ การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาพัฒนาชีวิตตามอัธยาศัยตลอดชีวิต ต้องเน้นจุดหมายการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองคุณภาพ ด้วยวิธีการ ดังนี้

(๑) พัฒนาสุขภาพของผู้เรียนทุกคนให้สมบูรณ์แข็งแรง ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

ร่างพระราชบัญญัติ
ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน

๙

(๒) การพัฒนาพรสวรรค์หรือความถนัดของผู้เรียนแต่ละคนให้เจริญงอกงามเต็มศักยภาพ เพื่อประกอบสัมมาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

(๓) การปลูกฝังอุดมการณ์ รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และเลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยจิตวิญญาณ

มาตรา ๒๔ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผลผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์และความก้าวหน้าความสามารถทางทักษะที่เพิ่มขึ้น หรือชำนาญ เชี่ยวชาญขึ้นตามลำดับ ตามความเหมาะสมของแต่ละคน แต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม มาตรา ๖ เพื่อเอกภาพความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพ ความถนัดของบุคคล เพื่อสัมมาชีพ ศึกษาสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และบ่มเพาะคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา ๒๖ หลักสูตรการศึกษา มาตรฐานและสาระ ทุกระดับจะต้องสอดคล้องสนองต่อความถนัดของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

มาตรา ๒๗ ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของหมู่บ้าน ชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในหมู่บ้าน ชุมชน เพื่อให้หมู่บ้าน ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา ๒๘ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ครูพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละคน และแต่ละระดับการศึกษา สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูทั้งข้าราชการครูและครูเอกชนผลิตสื่อ วัสดุอุปกรณ์ สร้างและใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี ดิจิทัล ฯลฯ เพื่อการสอนและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงอย่างกว้างขวางและหลากหลาย

ร่างพระราชบัญญัติ
ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน

๑๐

หมวด ๕

การบริหารและการจัดการศึกษา

ส่วนที่ ๑

การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ

มาตรา ๒๙ กระทรวงมีหน้าที่ส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬา เพื่อการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐาน

มาตรา ๓๐ การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงให้เมืองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาหรือในรูปคณะกรรมการจำนวนห้าองค์กร ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวง สภาการศึกษา กรมส่งเสริมการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็น หรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๑ สภาการศึกษา มีหน้าที่

(๑) พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษา ทุกระดับ

(๒) พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตาม (๑)

(๓) พิจารณาเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(๔) ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตาม (๒)

(๕) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายและกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

(๖) การเสนอแนะนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษา ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

ให้คณะกรรมการสภาการศึกษา ประกอบด้วย รัฐมนตรีเป็นประธาน ปลัดกระทรวงเป็นรองประธาน กรรมการโดยตำแหน่งจากอธิบดีกรมส่งเสริมการเรียนรู้ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้มีความรู้ ประสบการณ์ทางการศึกษา ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ ผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และการศึกษานอกระบบ ผู้แทนครูของรัฐ เอกชน และการศึกษานอกระบบ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่น รวมกัน และให้เลขาธิการสภาการศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นนิติบุคคล จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ การได้มา โดยการเลือกตั้ง วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๒ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากรการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ร่างพระราชบัญญัติ

ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน

๑๑

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ ที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ

มาตรา ๓๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๒ ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจากกรมส่งเสริมการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การเอกชน และคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้มีความรู้ ประสบการณ์ทางการศึกษา ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ ผู้แทนสถานศึกษาเอกชน ผู้แทนศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระ การดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการแต่ละคณะ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความแตกต่างของกิจการในความรับผิดชอบของคณะกรรมการแต่ละคณะด้วย ให้สำนักงานคณะกรรมการตามมาตรานี้เป็นนิติบุคคล และให้เลขาธิการของแต่ละสำนักงานเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๔ ให้สถานศึกษาของรัฐทุกแห่ง ทุกระดับเป็นนิติบุคคล ดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหาร และการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัวมีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการสถานศึกษา ตามแนวนโยบายของ สพฐ. และกระทรวง

ความเป็นอิสระของสถานศึกษาของรัฐ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ แนวทาง และเงื่อนไขที่กำหนด

ให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ แนวการจัดการศึกษามาตรา ๗ และหลักการตามมาตรา ๘

คณะกรรมการสถานศึกษาประกอบด้วย กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการทั้งหมด กรรมการที่เป็นผู้แทนครูไม่น้อยกว่า ๒ คน กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้จากการสรรหาของคณะกรรมการทั้งคณะ ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๕ การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดสถานศึกษาเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงจำนวน ประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้ เพื่อการบริหารและการจัดการส่งเสริม สนับสนุนของสถานศึกษาก็ได้

ร่างพระราชบัญญัติ
ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน

๑๒

- (๑) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ
- (๒) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาพัฒนาชีวิตตาม อธิยาศัย
- (๓) การจัดการศึกษาทางไกล
- (๔) การจัดการศึกษาเฉพาะของหน่วยราชการอื่น

มาตรา ๓๖ ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ตามมาตรา ๓๔ ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๗ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ตามมาตรา ๓๔

สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาอาจมีกรรมการเพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา

ส่วนที่ ๒

การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๓๘ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา ๓๙ ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุน การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ ๓

การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน

มาตรา ๔๐ การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

ร่างพระราชบัญญัติ
ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน

๑๓

มาตรา ๔๑ ให้สถานศึกษาเอกชนเป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชนผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๒ ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษา

มาตรา ๔๓ รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้

หมวด ๖

มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรา ๔๔ ให้สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับสถาบันการผลิตครูจัดให้มีมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ความก้าวหน้าอย่างมีคุณภาพ

มาตรา ๔๕ ให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สาธารณะ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

หมวด ๗

ครู การผลิตและพัฒนาครู

มาตรา ๔๖ ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบกระบวนการผลิตครู มีสถาบันการผลิตครูเป็นการเฉพาะ การพัฒนาครูให้เป็นนักสอนมืออาชีพที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง และตรงตามความต้องการของแต่ละสถานศึกษา โดยการกำกับให้สถาบันผลิตและพัฒนาครู มีครูของครู เป็นผู้เชี่ยวชาญ ล้วนแต่ระดับบรมครู มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการสร้างครูใหม่และพัฒนาครูประจำการอย่างต่อเนื่อง

ร่างพระราชบัญญัติ

ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน

๑๔

สถาบันผลิตครูมีหน้าที่ ผลิตครูและผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนาครูและผู้บริหาร จัดทำหลักสูตรและ พัฒนาหลักสูตร กำหนดมาตรฐาน กำกับ ติดตาม ดูแลและประเมินคุณภาพนักเรียน (หลักสูตร) ครูและผู้บริหาร สถานศึกษา

ให้ครูของครูเป็นข้าราชการครูและต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามที่กฎหมายกำหนด

รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครูอย่างเพียงพอให้ทันต่อสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลง ตลอดเวลา

นักศึกษาครูทุกคนต้องเป็นนักศึกษาทุนโดยรัฐจัดสรรงบประมาณให้สถาบันการผลิตครูอย่างเพียงพอแก่การดำรงชีพและค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาเป็นรายคน ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๕ ปี

นักศึกษาครูเริ่มนับวันรับราชการครูตั้งแต่วันแรกที่รายงานตัวเป็นนักศึกษาครู เริ่มปฏิบัติตามระเบียบวินัย และจรรยาบรรณครูทันที และสำเร็จการศึกษาให้ได้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ภายใต้การกำกับของคุรุสภา

การผลิตครูให้มีแผนการผลิตบัณฑิต ให้มีจำนวนเหมาะสมกับอัตราและความจำเป็นหรือความต้องการของสถานศึกษา และเพียงพอตามเกณฑ์กำหนด

มาตรา ๔๗ ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระและองค์กรวิชาชีพครูและผู้บริหารสถานศึกษา เรียกว่า “คุรุสภา” มีข้าราชการครูปฏิบัติราชการ ภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพครู ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ จัดสวัสดิการและสวัสดิภาพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู และผู้บริหารสถานศึกษา ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด

การจัดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการในการออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

คุรุสภา บริหารงานโดยคณะกรรมการสภาวิชาชีพครู ซึ่งประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู มีจำนวนไม่น้อยกว่ากรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิรวมกัน

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้มาจากการเลือกตั้งของข้าราชการครูจำนวนไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๕๐ ของข้าราชการครู

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ การได้มาโดยการเลือกตั้ง วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

มาตรา ๔๘ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่เป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยมีข้าราชการครูปฏิบัติราชการ ให้ครูในสถานศึกษาของรัฐเป็นข้าราชการครู โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่สถานศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

องค์ประกอบของคณะกรรมการประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่ากรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิรวมกัน

ร่างพระราชบัญญัติ
ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน

๑๕

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้มาจากการเลือกตั้งของข้าราชการครูจำนวนไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๕๐ ของข้าราชการครู

จำนวนกรรมการคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ การได้มาโดยการเลือกตั้ง วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

มาตรา ๔๙ ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทนสวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่น สำหรับข้าราชการครู เพื่อให้รายได้เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

มาตรา ๕๐ ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ความรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

หมวด ๘

ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

มาตรา ๕๑ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อการผลิตบัณฑิตครู ตามจำนวนและอัตราการผลิต ที่กำหนด โดยสภาวิชาชีพครู เป็นค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับนักศึกษาครูต่อคนต่อปี ตลอดหลักสูตร

จัดงบประมาณเพื่อการส่งเสริมครูที่มีผลงานผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัล ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและการศึกษา ทั้งข้าราชการครูของรัฐ และครูเอกชน

ให้มีกองทุนส่งเสริมครู เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู

มาตรา ๕๒ ให้รัฐจัดงบประมาณรายหัวสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน จัดตามทะเบียนราษฎร ทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชน

มาตรา ๕๓ ให้สถานศึกษาของรัฐเป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษาและเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบายวัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลได้มาโดยมีผู้อุทิศให้ หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของ บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของ ที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีงบประมาณ

ร่างพระราชบัญญัติ
ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน

๑๖

มาตรา ๕๔ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา แต่ระดับ ดังนี้

(๑) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน

(๒) จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้ศึกษาระดับปริญญาที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

(๓) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่ม โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ และงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติและภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้คำนึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

(๕) จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(๖) จัดสรรกองทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชนเพื่อให้พึ่งตนเองได้

(๗) จัดตั้งกองทุนสวัสดิการช่วยเหลือครูผู้ประสบภัยพิบัติ สาธารณภัย หรืออุบัติเหตุจากการปฏิบัติหน้าที่ทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชน

มาตรา ๕๕ ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคลครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ที่รัฐอนุญาตให้จัดการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็นหลักเกณฑ์ และวิธีการในการตรวจสอบ ติดตามและการประเมิน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๙

เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

มาตรา ๕๖ รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น

มาตรา ๕๗ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูทั้งข้าราชการครูและครูเอกชนผลิตสื่อ วัสดุอุปกรณ์ นวัตกรรม เทคโนโลยี ดิจิทัล และสื่ออื่น ๆ เพื่อใช้ในการสอนและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงอย่างกว้างขวางและหลากหลาย ด้วยการดำเนินการให้ทุกผลผลิตสามารถให้บริการแก่ผู้สนใจและ

ร่างพระราชบัญญัติ

ว่าด้วยพระราชบัญญัติเห็นชอบให้เชิญชวน

๑๗

ต้องการใช้บริการอย่างทั่วถึงทุกคนเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา โดยรัฐเป็นผู้ซื้อผลผลิตที่เผยแพร่ให้ครู นักเรียน และผู้สนใจในราคาตามปริมาณของการใช้บริการของผลผลิตนั้น ๆ จะเป็นการเพิ่มรายได้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพครู ซึ่งเป็นการส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้ประกอบวิชาชีพครู

มาตรา ๕๘ ให้มีการพัฒนาครูทั้งด้านเป็นผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

มาตรา ๕๙ ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่เข้ารับการศึกษา เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรา ๖๐ รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

มาตรา ๖๑ ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคม จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวเพื่อการพัฒนาและสังคม หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิต การวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๒ รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน ส่งเสริม และประสาน การวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๓ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ หนี้ ภาระผูกพัน พนักงานและลูกจ้าง เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และตามข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ว่าด้วยการบริหารกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๓ ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นของกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติ

ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน

๑๘

ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ หนี้ ภาระผูกพัน เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการบริหาร กองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ไปเป็นของกองทุนครูของแผ่นดินตามพระราชบัญญัตินี้

นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นต้นไปคำว่า “กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา” ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติต้องกรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือกฎหมายอื่นใด ให้หมายถึง “กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา” ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๔ บรรดาบทกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศและคำสั่งเกี่ยวกับการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะได้มีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖๕ ให้กระทรวง กรม หน่วยงานการศึกษา และสถานศึกษาที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงมีฐานะและอำนาจหน้าที่เช่นเดิม จนกว่าจะได้มีการจัดระบบการบริหารและการจัดการศึกษา ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖๖ ในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับ จนกว่าจะมีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๖ ที่ใช้ปัจจุบันให้ใช้ต่อไป

มาตรา ๖๗ ให้ครูซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและปฏิบัติหน้าที่ครูได้ ต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้สามารถต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ต่อไป โดยถือเสมือนหนึ่งเป็นครูผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้

ครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่และยังมิได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มีสิทธิขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตาม กฎหมายดังกล่าวหรือจะขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

ในระหว่างเวลาที่ยังมีได้มีการแก้ไขกฎหมายตามมาตรา ๖๖ ให้บุคลากรทางการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือกฎหมายอื่น ยังคงดำรงตำแหน่ง บุคลากรทางการศึกษาต่อไป

ร่างพระราชบัญญัติ
ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน

๑๙

มาตรา ๖๘ ให้มีการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิก กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ
กระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคล กฎหมายว่าด้วยองค์การวิชาชีพ หรือกฎหมายอื่น
ที่เกี่ยวข้อง และขัดกับพระราชบัญญัตินี้ นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศใช้ภายในระยะเวลาสองปี

.....

.....

ร่างพระราชบัญญัติ

ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน บัณฑิตวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ.

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่มาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐต้อง ดำเนินการให้ประชาชน ได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ อีกทั้ง จัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ การจัดการระบบการศึกษาของประเทศจำเป็นต้องสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนา ประเทศ ตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต ความคล่องตัว ที่จะรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพิ่มการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของภาคประชาชน และภาคเอกชน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา ยกกระดับคุณภาพ การศึกษา สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนสร้างเสริมให้ระบบการศึกษามีประสิทธิภาพ ในการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาลของระบบการศึกษา ประกอบกับมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา และมาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้มีการปฏิรูปประเทศ ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านการศึกษา โดยเฉพาะให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบ วิชาชีพครูให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทน ที่เหมาะสมกับความสามารถ และประสิทธิภาพในการสอน จึงสมควรมีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษา แห่งชาติเพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหาร และการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย และแนวทางการบริหาร และการจัดการศึกษาในอนาคต จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ ชื่อร่างพระราชบัญญัติ และวันที่มีผลบังคับใช้ (มาตรา ๑ และมาตรา ๒)

๒.๒ ยกเลิกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ และพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗/๒๕๕๘ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๖/๒๕๖๐ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๗/๒๕๖๐ ซึ่งบรรดาบทกฎหมายหรือบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งบทบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน (มาตรา ๓)

๒.๓ กำหนดคำนิยามศัพท์ “การศึกษา” “การศึกษาขั้นพื้นฐาน” “การศึกษาตลอดชีวิต” “สถานศึกษา” “สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” “มาตรฐานการศึกษา” “การประกันคุณภาพภายใน” “ครู” “นักสอน” “ผู้บริหาร สถานศึกษา” “ผู้บริหารการศึกษา” “กระทรวง” “รัฐมนตรี” (มาตรา ๔)

๒.๔ กำหนดให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และวันที่มีผลใช้บังคับของกฎกระทรวง (มาตรา ๕)

๒.๕ ความมุ่งหมายและหลักการ รัฐต้องจัดการศึกษาให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชาชนได้รับการศึกษาเพื่อสัมมาอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (หมวด ๑ มาตรา ๖ และมาตรา ๗)

ร่างพระราชบัญญัติ

๒

ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้เชิญชวน

๒.๖ กำหนดหลักการจัดการศึกษา การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา (หมวด ๑ มาตรา ๘ และมาตรา ๙)

๒.๗ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา กำหนดการจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการได้รับการพัฒนาความถนัดตั้งแต่แรกเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี รัฐต้องจัดให้ อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (หมวด ๒ มาตรา ๑๐ ถึงมาตรา ๑๔)

๒.๘ กำหนดระบบการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษา พัฒนาชีวิตตามอัธยาศัย (หมวด ๓ มาตรา ๑๕ ถึงมาตรา ๑๙)

๒.๙ กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ (หมวด ๔ มาตรา ๒๐ ถึงมาตรา ๒๘)

๒.๑๐ กำหนดการบริหารและการจัดการศึกษากระทรวงมีหน้าที่ส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษา ทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนด (หมวด ๕ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๒๙ ถึงมาตรา ๓๗)

๒.๑๑ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น (หมวด ๕ ส่วนที่ ๒ มาตรา ๓๘ และ มาตรา ๓๙)

๒.๑๒ กำหนดให้การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของประเมิน คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ (หมวด ๕ ส่วนที่ ๓ มาตรา ๔๐ ถึงมาตรา ๔๓)

๒.๑๓ กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดให้มีมาตรฐานการศึกษา และเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ความก้าวหน้าอย่างมีคุณภาพ (หมวด ๖ มาตรา ๔๔ และ มาตรา ๔๕)

๒.๑๔ กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบกระบวนการผลิตครู การพัฒนาครู ให้เป็นนักสอนมืออาชีพที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงและตรงตามความต้องการ ของสถานศึกษา โดยการกำกับและประสานให้สถาบันผลิตและพัฒนาครู ให้มีครูของครูผู้เชี่ยวชาญ ล้วนแต่ระดับบรมครู และมีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการสร้างครูใหม่และพัฒนาครูประจำการ อย่างต่อเนื่อง (หมวด ๗ มาตรา ๔๖ ถึงมาตรา ๕๐)

๒.๑๕ กำหนดให้รัฐจัดทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาเพื่อการผลิตบัณฑิตครู ตามจำนวนและ อัตราการผลิต ที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพครู เป็นค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับนักศึกษาครูต่อคนต่อปี ตลอดหลักสูตร จัดงบประมาณเพื่อส่งเสริมครูที่มีผลงานผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัล ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และการศึกษา ทั้งข้าราชการครูของรัฐ และครูเอกชน (หมวด ๘ มาตรา ๕๑ ถึงมาตรา ๕๕)

๒.๑๖ กำหนดให้รัฐต้องนำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจัดสรรคลื่นความถี่ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น (หมวด ๙ มาตรา ๕๖ ถึงมาตรา ๖๒)

๒.๑๗ บทเฉพาะกาล (มาตรา ๖๓ ถึง มาตรา ๖๘)